

Budapest híres vendégei.

Nagy a vendégjárás mostanában a magyar fővárosban. Alig mulik el nap nevezetes, előkelő látogató nélkül, sőt néha csoportostul is érkeznek. Tisztelet, becsület kivétel nélkül valamennyinek, de bizony a valódi huszonégykarátos kiválóságok ma is éppen olyan ritkák közöttük, mint a békebeli Nagy-Magyarország boldog idejében.

Meg kell vallani, hogy a népvándorlás kora után Magyarország valahogy kiesett a nagy európai utvonalak zónájából. Évszázadok során át a kereszties had, a tatár, a török, no meg a mindenféle nemzetiségű kalmárnép volt a legszorgalmasabb látogatónk. A nagy európai eszmeáramlatok és művészi háborúságok csak hébe-hóba küldték el hozzánk egy-egy nevezetesebb követüket. Fejedelmi vendégeket is csak ritkán látott a vendégszeretetről híres magyar nép s aki jött, az is többnyire ittragadt magyarnak.

Országbirtoklásunk első kilenc százada alatt valóban ritka madár volt az „előkelő idegen” vendég” s csupán az utolsó két évszázadban lendült fel a forgalom e téren.

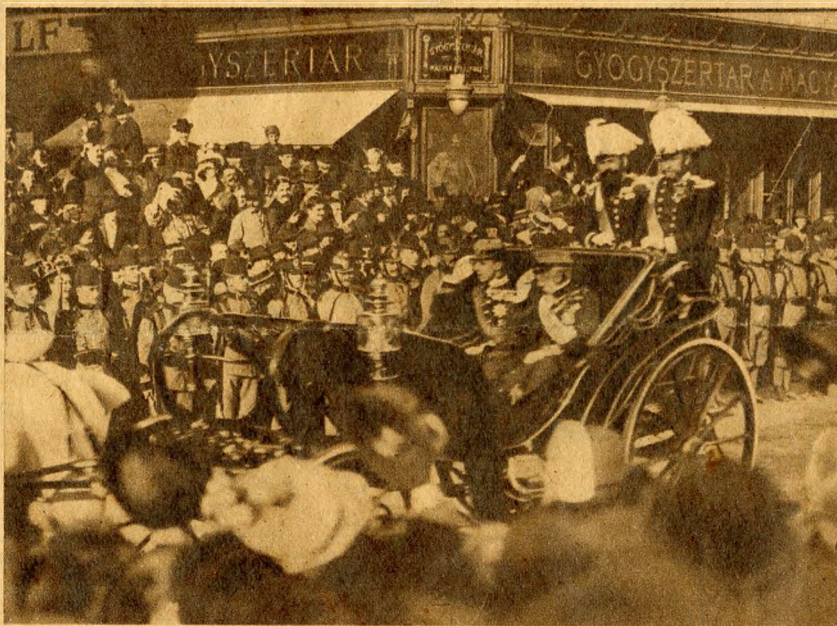
A híres külországi térítő püspökökről nem szólva, *Bouillon Godofred*, a jeruzsálemi királyság megalapítója volt első igazán nevezetes vendégünk. A nemes lotharingiai herceg példás rendben vezette keresztül hadait hazánkon, ellentétben a későbbi gyűlevész kereszties-seregekkel, amelyekkel Könyves Kálmán királyunknak ugyan meggyült baja. Ezeknek vezerei közül különösen a hírhedt *Walter von Habenichts* hagyott rossz emléket maga után.

Pápai legátusokon, no meg néhány külországi követen kívül ezután jóideig csupán konera éhes kalandorok és trónviszályokat szító fejedelmi sarjak szerencséltek bennünket. Sokan közülük gyökeret vertek s maradékaik tiszties magyar nemzetségekké váltak. A legnevezetesebbek ebből a fajtából: Hunt és Pázmán lovagok, a spanyol eredetű Michánok és különösen *Pipo* ur, aki pedig nagyon is alacsony sorsu emberként jött Firenzéből Pannóniába. Itt aztán feleségül vette a törzsökös előkelőségű *Ozorai Borbála* kisasszonyt s mint ország

zászlósa, temesi gróf, szörényi bán, Csanád, Orod, Csongrád, Karassó és Keve vármegyék örökös főispánja, a királyi hadak főkapitánya, Ozora, Simontornya, Lippa, Kéty és Eszék várak örökös ura, Zsigmond királyunk főkamarás ajtónállója és győzelmes hadvezére fejezte be kalandokban gazdag, regényes életét. Ezek után nehéz lenne azt állítani, hogy eleink nem ismerték a demokráciát.

Nagy Lajos visegrádi, majd *Hollós Mátyás* budai fényes palotája vonzott aztán ismét nagyobb számú előkelő vendéget falai közé. E két nagy uralkodónk fejedelmek és királyok ragyogó koszoruját gyűjtötte udvarába a történelmi jelentőségű visegrádi és budai „kongresszusokon”. Talán ekkor gyökerezett belénk nagy hajlandóságunk a mostanában erősen divatos kongresszuscsödités iránt.

A tizenötödik század során különben is nagy számban jártak nálunk illusztris külföldiek. *Petrarca*, az olaszok nagy költője, követségben járt Budán s több helyen kezük nyomát hagyták nálunk *Andrea del Verocchio* és *Filippo da Lippi*, a reneszansz nagy művészei is. Ismeretes, hogy Mátyás a külföldi tudósok és művészek fényes sere-

XIII. *Alfonz spanyol király fogadtatása Budapesten. A spanyol király osztrák-magyar tábornoki díszben kocszított végig a városon, Ferenc József jobbján, aki spanyol tábornoki egyenruhát viselt.*

gét gyűjtötte maga köré, akik közül *Bonfini*, *Galeotti* és *Regiomontanus* voltak a leghíresebbek.

A következő szomoruan zavaros évszázadokban inkább csak hódító uralkodók, mint *Szolimán* szultán, *II. Mohammed* és zsoldos hadvezérek (*Montecuccoli*, *Lotharingiai Károly*, *Savoyai Jenő*, stb.), tartózkodnak hosszabb-rövidebb ideig hazánk területén. Néhányan (*Básta*, *Caraffa*, *Gritti*, aki Magyarország kormányzója is volt, *Bucompagni* és mások) gyászosan emlékezetessé tették gyűlölt nevüket.

A tizenhetedik században két legkiválóbb vendégünk: *Comenius Amos*, a híres tudós, aki *Lórántffy Zsuzsanna* nagyszony meghívására 1650-től 54-ig vezette a sárospataki főiskolát és *XII. Károly*, a kalandos sorsu, hősiess svéd király. Törökországtól a Balti tengerig való történelmi lovaglótja alatt Pesten is megpihent. A svéd

nemzet kegyelele nemrég diszította emléktáblával azt az épületet, amelynek helyén megszállt.

Napoleon császár személyesen nem jött el Budapestre magyarországi hadjárata idején. Udvarával csak Győrre vonult s csupán három tábornagya, *Murat*, *Beauharnais Jenő* és *Davoust* herceg tett néhány napos látogatást az ország fővárosában. *Beethoven*, aki korábban többször járt Pesten, ekkor már Bécsben élt. Ismeretes, hogy *Brunswick Teréz* grófnő iránti egyoldalú, gyöngéd érzelmei vonzották ide a halhatatlan zeneköltőt.

A szabadságharc leveretését követő időben *II. Sándor* cár az első igazán nevezetes vendégünk. A dallás uralkodó több bált végigtáncolt nálunk. A főúri társaság nagy vendégszeretettel fogadta, nem éreztették vele, hogy még mindig fájdalmasan emlékeznek Világosra.

A föllendülés idején aztán, amely az 1867-i kiegyezést követte, egyre sürűbben kerestek fel bennünket a külföldi hírességek. Azokról most nem is szólunk, akiket a hivatásuk hozott közénk. Az érdekes fejedelmi vendégek sorából *Csulonkorn* sziámi királyt, *Muzaffer Eddin* perzsa sah-t, *Vilmos* német császárt, *Ferdinánd* bolgár és *Milán* szerb fejedelmeket, valamint *XIII. Alfonz* spanyol királyt kell említenünk. Az utóbbi kevéssel a házassága után látogatott el Budapestre és szép, fiatal felesége valósággal lángbahoza és meghódította a főváros népét. A perzsa sah remekül érezte magát a magyar fővárosban, csupán a lövész nem érdekelte.

— Mire való az, — mondta, — amikor ugyanis nyilvánvaló, hogy az egyik ló gyorsabb, mint a másik.

Ferdinánd és Milán főként szórakozni jártak Buda-

Roosevelt Tivadar, az Egyesült Államok egykori elnöke, budapesti látogatása alkalmából.

pestre, éppennyug, mint *VII. Edward* angol király, aki welszi herceg korában hosszabb időn át mulatott nálunk. Mint praktikus angol, egyttal néhány uradalom árát nyerte el mágnásainktól a hajnalba nyuló kártyacsaták során.

Vilmos császárt a millenniumi ünnepek hozták el Budapestre és olyan lelkesedéssel fogadták, hogy Ferenc József szinte féltékeny lett rá.

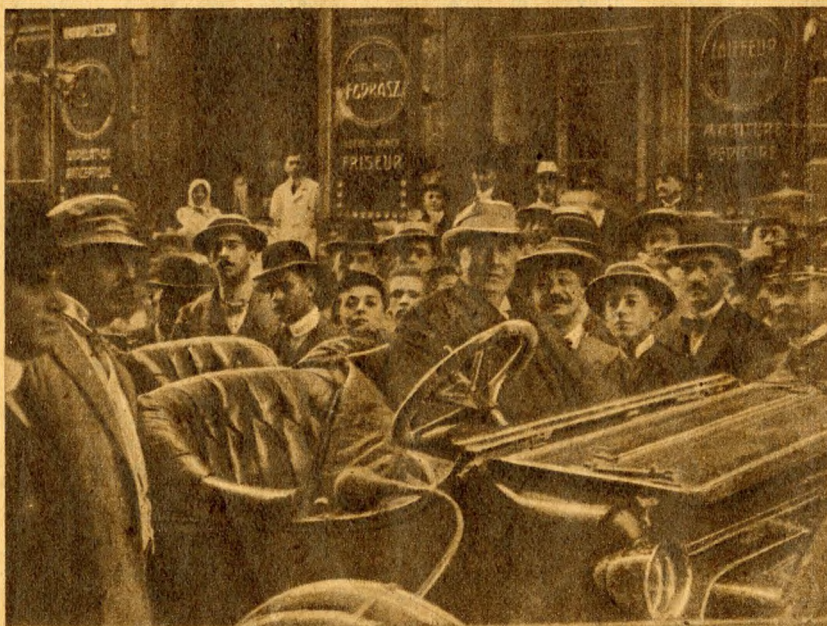
Észak óriása, *Ibsen* és *Brandes György*, a nagy dán esztéta szintén nagyon jól érezték magukat nálunk. Különösen *Jókai Mór* varázsosan szeretetreméltó egyénisége tett nagy hatást rájuk. Ebben az időben jártak Pesten *Tissot* és *Meissonier*, a híres francia festők is. *Wagner Richard* több ízben volt a magyar fővárosban, ahol Liszt Ferenc vendége volt. Mindig szívesen és nagy szeretettel jött közénk. *Nansen Fridtjof*, a híres norvég sarkkutató.

Királyokat megillető ünnepléssel fogadtuk *Edison Alva Tamást*, a nagy feltalálót és *Roosevelt Tivadart*, az Egyesült Államok volt elnökét, akik kevéssel a háboru előtt jártak nálunk.

Edison magyar munkatársa, az azóta elhunyt *Fodor István* meghívására jött Budapestre és meleg barátságot kötött itt Mikszáth Kálmánnal. Ugyancsak a háboru előtt időzött Pesten *Bleriot*, a nagy francia repülő, akinek bravuros repüléseit a félország megcsodálta.

A háboru alatt a dán *Aage Madlung* volt a legkedvesebb vendégünk.

A háboru követő idők külföldi vendégeiről itt nem írunk részletesen, ezekre a látogatásokra még mindenki élénken emlékszik, sajnos, több olyan vendégünk volt, akikről csak kevés jóemléket őrizhattunk meg.

Edison ünneplése Budapesten.